

ARVAMUS

KIRI

Türi rotariaanid võõrustasid Rootsi kubernere

Eemisel nädalavahetusel kogunesid 2004.-2005. aasta Rootsi Rotary-piirkondade kubernerid aastakoosolekule siinsesse Tori mõisa - Lääne-Rootsi piirkonna kuberneri Peeter Särje küllakutsel. Kokkutulekule saabus kaheksa Rootsi kolleegi koos oma abikaasadega, eesmärgiks arutada eelmise Rotary-aasta kogemusi - nii klubide tööarendamisest kui ka rahvusvahelistes humanitaarprojektides ja konverentsidel osalemisest.

Saabumisel Veski-Silla hotelli tervitas külalisi Türi Rotary-klubi poolt Raivo Pink.

Peakosolek koos õhtusöögiga peeti Tori mõisas. Selle põhiteemaks oli Türi Rotary klubi humanitaarprojektide elluviimine koos põhjamaade klubide partneritega. 1995. aastast alates on Türi edukalt läbi viidud 12 Matching Grant projekti: hambaravitooli ja vereanalüüsi aparatuuride ostmise Türi polikliinikule, invabussi soetamine Türi linnale, seejärel Türi toimetulekukooli kanalisatsioon ja köögiremont ning poiste ja tüdrukute teraapiavarustus (keraamika-ahjud, muusikariistad, kangasteljed jne) ja mänguväljak koos rajatistega, Türi päevakeskuse arvutiklassi sisustus. Rahaliselt on olnud kõige mahukam projekt polikliiniku röntgeniaparatuuri ostmise - 750 000 EEK. Kokku on läbi viidud projekte 3 miljoni krooni eest.

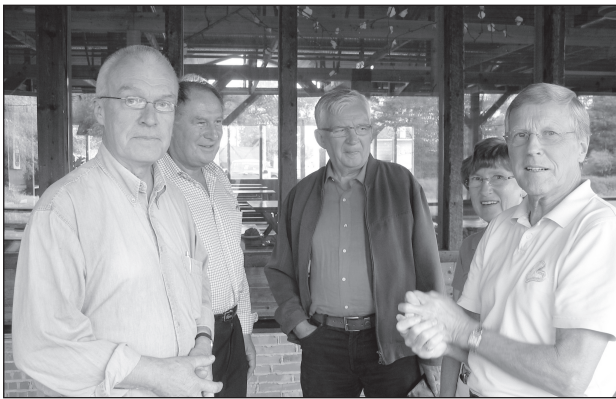
Laupäeval külastati Carl Robert Jakobsoni majamuuseumi Kurgjal ja tagasiteel peatuti Säreveere tallide juures. 2004. aastal läbi viidud ratsutamisteraapia Rotary projekt Türi tehnika- ja maamajanduskoolis pakkus osalejatele kõige suuremat huvi. Külli Marrandi andis lühikese info kooli tegevuse kohta ja Peeter Särj kirjeldas Rotary projekti raames soojustrassi ehitamist, duširuumi remonti ning ratsutajate hipoteraapiaks vajaliku varustuse hankimist.

Külas olnud Stockholmi Rotary piirkonna esindajad olid mõlemad samuti hipoteraapiaga seotud. Ühel oli läbi viidud sarnane projekt Perterburi klubidega ja teisel oli kavas arendada hipoteraapiat Rootsis. Leiti, et Türi ja Eesti kogemused olid väga huvitavad nii õppeprogrammi sisu kui ka koostöömudeli osas Tartu ülikooli ja Eesti ratsasporti liiduga.

Kultuurielamust nautisid kubernerid laupäeva õhtul Birgitta festivalil Tallinnas, kus kanti ette Carl Orff'i "Carmina Burana" Eri Klasi juhatamisel.

Pühapäeva ennelõunasel koosolekul lepiti kokku järgmise aasta kokkutuleku toimumise koht, milleks sai Hüdiksvall Rootsis. Täna oli kõiki, kes olid toeks selle kohtumise läbiviimisel.

PDG PEETER SÄRG
Türi Rotary Klubi

Peeter Särj (vasakul) külalistega

Anu Pink

Eestlaste ohutuskuultuur on kahetsusväärset madal

Tuleõnnetustes hukkunute arvu poolest 100 000 elaniku kohta on Eesti Euroopa Liidu liikmesriikide hulgas esikohal. Samas on meil võrreldes paljude teiste Euroopa riikidega enim kutselisi päästjaid ühe inimese kohta. Kas meie päästja on teistest viletsam või peaks hukkunute arvu vähendamiseks olema veel kordi rohkem päästjaid? Või on probleem siiski milleski muus kui päästjate arvus ja nende kvalifikatsioonis?

Vaagides Eestis toimuvate õnnetuste kõige sagedasemaid põhjuseid, võib nentida, et eestlaste ohutuskuultuur on võrreldes ülejäänud eurooplastega kahetsusväärset madal. Päästjatena näeme, et enamike õnnetuste põhjuseks on ääretult ebamõistlik, ennasthävitav ning hoolimatu käitumine. On see tingitud vastutustunde puudumisest, hoolimatusest, teadmatuses või hoopiski rahvuslikust eripärast?

Eestlastel on omapärane vanaõna: õnnetus ei hüüa tülles. Selles juba näib sisalduvat üldrahvalik mõtteline eeldus, et õnnetusega võidelda polegi võimalik - see tuleb niikuinii salaja ja ettehoiatamata. Reaalsus on aga teistsugune. Sellest räägivad suitsukonist süttinud voodid, hoolimatult ehitatud ja hooldamata küttekolded, katkised elektrijuhtmed majapidamistes, valesti tehtud lõkked ning samuti hulljulged kiiruseületajad ja roolijoodikud. Õnnetus hüüab, ta lausa kisendab tülles - tuleb tahta vaid kuulata ja tähele panna.

Igäihe enda vastutus

Ometi ei ole kõikide õnnetuste põhjused kinni üksnes ohtude tundmises, vaid suuresti selles, kuidas nendes suhtutakse, kui tõenäoliseks nende juhtumist peetakse ning kas nende vältimiseks midagi tehakse. Viimaste uuringuandmete kohaselt on vaid 38% eestimaalaste majapidamistest varustatud suitsuanduritega. Andurite mitteomamise põhjus on jätkuvalt just ohu mitetajumine - ca 40% vastajatest oli veendunud, et suitsuandu-

ri vajadus puudub, kuna tema kodus ei ole ohtu.

Paraku on ka selliseid traagiliselt lõppenud tuleõnnetusi, kus peale kustutustööd avastatakse hukkunud isiku kapist või sahtlist veel pakendis olev või patareideta suitsuandur. Suur osa häirekeskusele tehtud eluhoonete tulekahjude teadetest sisaldab informatsiooni, et teatamise hetkel põleb korter või hoone juba lahtise leegiga. Üle 90% tuleõnnetuste tagajärjel hukkunutest on surnud juba enne pääste kohale jõudmist. See annab tunnistust tulekahjude hilisest avastamisest. Tuli on nendel juhtudel juba tulekahjust teatamise hetkel surmava töö teinud!

Ometi annaks paigaldatud suitsuandur kontrollimatust põlengust valju heliga märku juba selle algfaasis ning ärataks ka pahaaimamatu magaja ajal, mil ta suudaks end veel päästa või leegid esmaste tulekustutusvahenditega isegi kustutada. Kuigi suitsuandur on lihtsaim ja odavaim elupäästja, loodab endiselt suur hulk inimesi, et nemed tuleõnnetusega kokku ei puutu või päästab neid hullemast ehk riik.

Riigi kohustus

Organiseeritud pääste on läbi ajaloo olnud ühiskonna kokkuleppe toetada ja aidata oma ligimest, kes ei suuda kas loodusnähtustest või inimese enda teadmatuses, lohakuse või pahahtlikkuse tõttu põhjustatud õnnetusega iseseisvalt hakkama saada. Eestis on sadakond riiklikku ning pea sama palju vabatahtlikkusele tuginevat päästekomandot. Ometi hukkab meil aga tuleõnnetuses keskmiselt 130 inimest aastas. Ükskõik kui palju on meil päästekomandosid, jäävad nad ikkagi ju üksnes tagajärgi leevendavateks või kõige hullemat ärahoidvateks struktuurideks, kes sekkuvad sündmuste ahelasse alati pärast õnnetuse toimumist ehk ajal, mil kahju on juba sündinud. Päästekomandode arvu suurendamine parandab küll abi kiiremat sündmuskohale

jõudmist ning tulekahju kiiremat likvideerimist, kuid ei vähendaks õnnetuste arvu. Ehk riik on mitmetel juhtudel muutnud endale õigusaktidega kohustuseks inimeste turvalisusega seonduva, ei pruugi selline mehhaaniliselt tekitatud ohutus olla siiski toimiv ja jätkusuutlik. Oma panust olukorra paranemisse ei anna tihitlugu ka meedia, mis üsna üleksploateeritud „valvekoera“ positsioonil aina süüdlasi otsib, suutmata näha, et ohvrid ise sageli samaaegselt ka süüdlase rollis on. Sellise „kreenis“ käsitluse tulemusena kasvab ühiskonna sotsiaalne abituse ja vastutusvõimetus veelgi ning süveneb mugav minust-ei-sõltu-mitte-miski maailmapilt, mille kohaselt kõik, mis juhtub, on paratamatu ja inimesest sõltumatu. Pealekauba peetakse süüdlaseks veel hilist ja mittepiisavat abi.

Heaks näiteks on hiljutised sündmused Järvamaal Imaveres vallas, kus päästjate puuduse tõttu oli sunnitud väljasõidud lõpetama Imaveres päästekomando. Nii kohalik omavalitsus, kohalikud ettevõtted kui ka meedia süüdistasid päästeteenistust koheselt sealse elu turvalisuse vähendamises, justkui päästeteenistuse kohalolu muudaks õnnetuste toimumise tõenäosuse olematuks.

Augusti algul puhkes Imaveres valla sotsiaalajas traagiline tulekahju, mis nõudis kolme inimese elu. Koheselt hakatigi õnnetuse tagajärgi siduma selle põhjuste asemel hoopis päästekomando tegevuse lõppemisega, nagu see olekski olnud õnnetuse põhjuseks. Tegelikult oli aga sotsiaalajas tuleohtlik seisukord ning õnnetusele eelneni justkui peatükk õnnetuste tekkimise käsiraamatust.

Reaalsuse defineerimine

Reaalsuse defineerimise ja teadmistolõhe vähendamiseks ei pea tegelema üksnes meedia, vaid ka riigiasutused ja kohalikud omavalitsused, kes elanikkonnale teenuseid pakuvad. Avalikkusel pole mitte ainult

õigus, vaid ka praktiline vajadus täpselt aru saada, millist abi, kui kiiresti ja millises mahus ta riigilt saab oodata. Just see teadmine aitab inimesel elus paremini toime tulla võimaldades õnnetusi ennetada, maandada täiendavaid riske ning vähendada seejuures nn õpitud abitusse sündroomi.

Operatiivteenistuse poole pöördumise põhjuseks on enamasti see, et inimene ise ei tule oma oskuste, jõu või vahenditega olukorra lahendamisel toime. Seega peaksid algama riigi kohustused inimest abistada sealt, kus lõppevad elanikkonna teadlikkus, vastustus ja suutlikkus ennast õnnetuste eest kaitsma. Lühidalt tähendab see, et riik peab suutma kavandada, korraldada ja rahastada elulise tähtsusega abiteenistusi sel määral, mis on optimaalne elanike arvust ja piirkondlikest riskidest lähtuvalt. Kust jookseb aga piir optimaalse ja ebapiisava abiteenuse vahel, on selgelt ühiskondlikku diskussiooni väärt küsimus. Arvestada tuleks ka sellega, et riigihalduse mudel Eestis toetab pigem nn õhukese riigi poliitikat ning jahtuv majanduskeskkond võib tuua kärpeid ka siseturvalisuse eelarvesse ning seeläbi vähendada ka päästeteenuse kättesaadavust.

Üks keerulisemaid küsimusi on ikka see, kuidas kaitsa inimest tema enda hoolimatute tegevuse tagajärgede eest ja kuidas selgitada, et eelkõige saab ikka tema ise teha palju oma elu ja vara säilitamiseks. Sellega haakub ka küsimus inimeste oskusest ja suutlikkusest vastutada, sest eelmine, ülenormeeritud riigikord vähendas seda võimet oluliselt. Koguni nii, et taasiseiseisvunud demokraatliku riigi iseotsustamise tingimustes ei taipa paljud ikka veel, et riik ei ela enam nende eest elu ära, vaid seda tuleb ikka ise teha - ja võimalikult vastutustundlikult, nii ühiskonna kui oma lähedaste ees.

ALO TAMMSALU

päästeameti peadirektori asetäitja

Nõuanded eksimatuks metsaminekuks

Vihmane ja soe ilm meelitab seenemetsa. Politsei jaoks tähendab marja- ja seenehooaeg perioodi, mil tuleb olla valmis metsa eksinud inimesi otsima. Selleks, et seene- ja marjahooaeg kõigile turvaliselt ja eksimatult mööduks, tuleb politsei meelde mõned reeglid, mida seenelistel-marjulistel on kasulik teada.

Kui on võimalik, siis minige metsa koos kaaslasega ja jälgige pidevalt, et üksteist silmist ei kaota. Kui ikkagi minnakse üksi, siis kindlasti peab oma käigust teavitama koduseid või naabreid: kuhu on täpselt kavas minna ning millal tagasi tulla. Planeerige aega nii, et metsast jõuate välja enne pimeduse saabumist. Pange paika orientiirid, mis peak-

sid aitama teil oma asukohta määrata.

Kroonilise terviserikke korral tuleb kaasa võtta ravimeid. Veel võiks kaasa võtta söögi- ja joogipoolist, taskulamp, tikud või tulemasin, vile endast märku andmiseks. Kui minnakse kodukohast kaugeemale, võõraste metsa, siis on hea omada ümbruskonna kaarti. Mobilitelefoni olemasolul

tuleks see kindlasti kaasa võtta ja peab jälgima, et aku oleks laetud. Rõivad olgu soojad, mugavad, vettpidavad ning on parem, kui need oleks heledat värvi ja silmatorkavad. Nii ollakse kadumisel paremini märgatav.

Kui siiski eksitakse, tuleb helistada kodustele või numbril 110 (eksinud inimese otsimist korraldab politsei). Olu-

line on säilitada rahu ning teha end otsijatele võimalikult leitavaks: hõikuda, padrikus kasutada vilet, pimedas taskulampi. Kui sidevahend puudub (ja ka muidu), tuleb leida mõni lagedam koht ja püüda endast märku anda.

Läinud aasta laiaulatuslik otsimine Järvamaal oli juuli kahel viimasel päeval, kui otsiti Koigi vallas Tam-

si külas koos koeraga metsa jalutama läinud vanemat naisterahvast. Lisaks politseijõududele oli tookordsetesse otsingutesse kaasatud ka hulgaliselt vabatahtlikke ning kohalikud jahimehed kadunud naise ka lõpuks leidsid.

KAIRE SOOMETS

Paide politseijaoskonna infojuht